

گفت‌وگو

زهرا چیدری

مجید خندوسرست ایبر

بررسی مسائل و اولویت‌های زنان در گفت‌وگوی «جوان» با نماینده منتخب مجلس یازدهم

کیفیت حضور خانم‌ها در مجلس مهم‌تر از کمیت آنهاست

نیست بلکه عملکرد زنان و مردانی است که به خانه ملت راه می‌یابند و بناس‌ت تا به نمایندگی از مردم در کرسی‌های سبز بهارستان قانون تصویب کنند و بر عملکرد دولت نظارت نمایند. بر همین اساس اگر چه مجلس دهم بیشترین تعداد نمایندگان زن را در خود جای داده بود اما انتقادات جامعه زنان را در حوزه زنان و خانواده بر آورده نکرد و انتقادات بسیاری را با خود همراه کرد. حالا مجلس دهم در شمارش معکوس به سر می‌برد و آخرین روزهای خود را سسیری می‌کند. از سویی دیگر هم افراد و چهره‌هایی که نامشأن به عنوان منتخب مردم از صندوق‌های رای بیرون آمده خودشان را

کنونی کشور و لزوم افزایش جمعیت این موانع را بر طرف کنیم. علاوه بر این ما قانونی داریم تحت عنوان قانون حمایت از مشاغل خانگی که اگر این قانون به‌درستی به اجرا در بیاید بخش مهمی از خانم‌ها می‌توانند در محیط خانواده هم‌زمان با رسیدگی به امور خانواده و فرزندان خود، اشتغال هم داشته باشند و در چرخه اقتصادی نقش آفرین شوند. این هم از قوانینی است که باید بررسی شود تا چه میزان اجرایی شده و موانع اجرا نشدن درست و کامل آن چه بوده است. بر این اساس قوانین خوبی از این دست زیاد داریم. یا حتی قوانین خوب اجرا شده‌ای که در حوزه زنان و خانواده وجود دارد و می‌توانیم در جهت اجرای کامل آنها گام برداریم.

خانم دکتر الهیان! همانطور که اشاره داشتید در حوزه زنان و خانواده قوانین خوب متعددی داریم که با اجرا نشده‌اند یا اجرای ناقص آنها موجب شده تا کارایی لازم را نداشته باشند. به نظر می‌رسد بخشی از دلایل اجرایی نشدن این قوانین

در کشور های توسعه یافته بخشی از جی دی پی به فرزندآوری اختصاص یافته است. به طور مثال فرانسه ۵ درصد از جی دی پی خود را به فرزندآوری اختصاص داده است یا کشوری مثل ژاپن وزارت تخانه‌ای به نام وزارت فرزندآوری تشکیل داده است؛ چراکه آنان به اهمیت فرزندآوری بانوان پی برده‌اند و آن را یکی از مؤلفه‌های پیشرفت خود می‌دانند. ما هم اگر بخواهیم مشکلات فرزندآوری بانوان رفع شود باید حتماً موانع آن را بر طرف کنیم و مشوق‌هایی برای خانواده‌ها در نظر بگیریم

برای حضور در خانه ملت و نقش آفرینی به عنوان نماینده مردم آماده می‌کنند. اما بینیم انتظارات جامعه زنان از مجلس یازدهم چیست و اعضای جدید این مجلس برای حوزه زنان و خانواده چه برنامه‌هایی دارند؟ برای پاسخ به این سوالات به سراغ زهرا الهیان، نماینده منتخب مجلس یازدهم رفته و با وی به گفت‌وگو نشستیم. **وی که سابقه حضور در مجلس هشتم را در کارنامه کاری خود دارد، در حال حاضر، در فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران و به عنوان رئیس گروه آینده‌نگری و نظر به‌پردازی، مشغول به فعالیت است.**

به موضوعات زیر ساختی باز می‌گردد، به طور نمونه بخش خصوصی زیر بار اجرائی ۹ ماهه کردن مرخصی زایمان ترفوت و سازمان تأمین اجتماعی هم برای اجرایی کردن این قانون به‌صراحت می‌گوید بودجه نداریم. در این میان اگر خانمی باشد که توان و حوصله شکایت از تأمین اجتماعی را داشته و بتواند آن را پیگیری کند به صورت انفرادی حکم ۹ ماهه شدن مرخصی زایمان را می‌گیرد. یا دربار مشاغل خانگی در بسیاری از موارد ما نیازمند زیر ساخت‌هایی همچون اینترنت پرسرعت هستیم که هم اکنون زیر ساختش به شکل مناسبی وجود ندارد. به زیر ساخت‌ها در تدوین قوانین نقطه ضعف اجرایی نشدن آنها نبوده است؟

با یک بازیابی و بررسی مشکلات دلایل اجرایی نشدن این قوانین می‌توان زیرساخت‌های لازم برای اجرای آنها را مد نظر قرار داد. درباره نحوه فرزندآوری خانم‌ها می‌توان گفت این مسئله چون در اولویت دولت نبوده متأسفانه بار مالی آن پذیرفته نشده است و این یکی از مشکلاتی است که موجب شده تا قانون افزایش مرخصی زایمان زنان اجرایی نشود.

یعنی شما دلیل اجرایی نشدن این قانون را در مسئله اولویت‌بندی دولت می‌بینید نه مسائل و چالش‌های مالی مطرحه پیرامون آن؟

بینید این مسئله چون اولویت دولت نبوده متأسفانه برای تأمین بار مالی آن نیز اهتمامی نداشته است. اینها باید بررسی شود و رازونی‌هایی با دولت صورت بگیرد و از دولت خواسته شود تا بار مالی این قانون را بپذیرد. البته قانون افزایش مرخصی زایمان یک حمایت حداقلی از بانوان در راستای سیاست‌های فرزندآوری و افزایش جمعیت است. باید برای رفع موانع فرزندآوری خانم‌های شاغل تدابیر جدی‌تری اندیشیده شود، هر چند بار مالی هم داشته باشد. با عنایت به اهمیت این ماجرا باید دولت بار مالی قوانین حمایتی از فرزندآوری را بپذیرد و در اولویت‌های خود قرار دهد.

بله همانطور که اشاره داشتید افزایش مرخصی زایمان بانوان یک حمایت حداقلی است و در کشورهایی با سیاست افزایش جمعیت که اتفاقاً عددشان از ۱۸۷ کشور هم بالا می‌زند اغلب مشوق‌های زیادی را برای این موضوع در نظر گرفته‌اند اما در کشور ما متأسفانه همین حداقل‌ها هم به‌درستی اجرایی نمی‌شود. در این باره باید چه تدابیری در نظر گرفته شود؟

در کشورهای توسعه یافته بخشی از جی دی پی به فرزندآوری اختصاص یافته است. به طور مثال فرانسه ۵ درصد از جی دی پی خود را به فرزندآوری اختصاص داده است یا کشوری مثل ژاپن وزارتخانه‌ای به نام وزارت فرزندآوری تشکیل داده است؛ چراکه آنان به اهمیت فرزندآوری بانوان پی برده‌اند و آن را یکی از مؤلفه‌های پیشرفت خود می‌دانند. ما هم اگر بخواهیم مشکلات فرزندآوری بانوان رفع شود باید حتماً موانع آن را بر طرف کنیم و مشوق‌هایی برای خانواده‌ها در نظر بگیریم؛ به طور

مثال در برخی از کشورها خانواده‌های دارای سه یا چهار فرزند به بالا از پرداخت مالیات معاف می‌شوند و تسهیلات مختلفی به آنها اختصاص می‌یابد. ما هم می‌توانیم این موارد را در برنامه‌ریزی‌های جدی و مذاکره با دولت مد نظر قرار دهیم.

خانم دکتر الهیان! گویا تاکنون ۱۷ خانم به مجلس یازدهم راه یافته‌اند و یک خانم هم در استان البرز به مر حله دوم رسیده است که در صورت راهیابی ایشان به مجلس، حضور بانوان در مجلس یازدهم رکورد مجلس بعد از انقلاب را می‌شکند. با این اوصاف از نگاه شما آیا این برای حوزه زنان یک دستاورد محسوب می‌شود یا یک دستاورد مشروط است؟

ورود خانم‌ها به مجلس کم‌اهمیت نیست و بیش از اینکه کمیت و تعداد حضور بانوان اهمیت داشته باشد کیفیت حضور بانوان مهم است و اینکه خانم‌ها چه توانمندی‌ها و شایستگی‌هایی وارد مجلس شده‌اند. از این جهت باید برنام‌ریزی‌هایی صورت بگیرد تا خانم‌های توانمند و متخصص و با اقتدار وارد مجلس بشوند و البته هر قدر تعداد خانم‌های توانمند، مقتدر و متخصص در مجلس بیشتر شود به طور قطع ثمرات بیشتری در حوزه زنان و خانواده خواهد داشت.

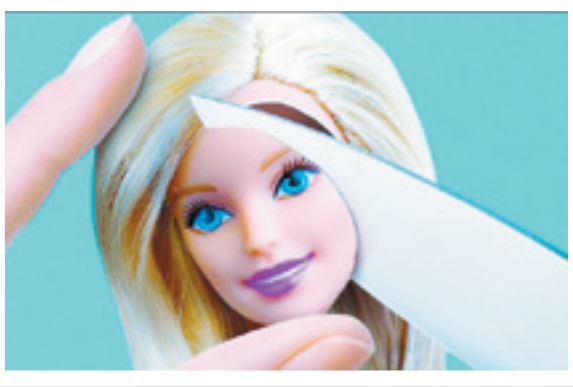
در مجلس دهم هم با ۱۷ خانم نماینده‌ای که وارد خانه ملت شدند ما رکورد ورود خانم‌ها به مجلس را شکستیم. ارزیابی شما از عملکرد بانوان مجلس دهم در حوزه زنان و خانواده چیست؟

متأسفانه در حوزه زنان ما عملکرد چشمگیری در مجلس فعلی نمی‌بینیم و مجلس دهم در حوزه نان بیشتر درگیر حاشیه‌ها شد تا به متن مشکلات جامعه زنان بپردازد؛ به طور نمونه موضوعی که به شدت در رأس رسانه‌ها تبلیغ می‌شد بحث ورود زنان به ورزشگاه بود در صورتی که این مسئله مطالبه‌اقلمتی از جامعه زنان بود و مطالبات اکثریت جامعه زنان به حاشیه رانده شد و کنار گذاشته شد. بر این اساس ما چندان عملکرد مؤثری در حوزه زنان و خانواده در مجلس فعلی نمی‌بینیم.

باید در نظر بگیریم که بسیاری از این موضوعات به نسخه‌هایی که در جامعه غربی پیچیده شده است بازمی‌گردد. همانطور که اشاره کردید کنوانسیون‌هایی از اینکه نگاهش به مشکلات و معضلات متن جامعه فعلی ما باشد، در واقع نوعی نسخه‌های نوشته شده توسط غرب است که به این شکل به اجرا درمی‌آید.

با تشکر از وقتی که در اختیار ما قرار دادید.

یادداشت

غفلت از فرهنگ در آمیخته با عروسک‌های باربی!

■ **محمد مهدی نیک‌ضمیر**
وسیع در حوزه مد و لباس از طریق فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی هستیم که موجب شده تا در نهایت نبض مد و لباس بخشی از جامعه را طراحان مد و لباس زیرزمینی و از آن سوی مرزها به عهده بگیرند. نتیجه این ماجرا هم باب شدن نوعی از بدپوششی در میان قشر نازکی از جوانان است که به تبع جولان مستخدمان شبکه‌های زیرزمینی مدسازی در سطح جامعه به این شیوه پوشش گرایش یافته‌اند.

با وجود این اما آنچه از بدحجابی و بدپوششی در لایه بیرونی اجتماع دیده می‌شود واقعیت و ارزش‌های مذهبی دارد و چنین برداشتی از ظاهر یک خانم بدحجاب نمی‌شود؛ چرا که اگر حتی باورهای ذهنی این فرد هم تدین به مذهب و ارزش‌های اسلامی باشد اما عمق این باورها در وی به گونه‌ای نبوده که بتوانیم برون‌داد آن را در پوشش او شاهد باشیم.

بر این اساس مد و لباس تنها انتخاب و سلیقه شخصی افراد نیست بلکه از اعماق ذهن و باورهای آنها خبر می‌دهد. پس می‌توان چنین برداشت کرد که تغییر جهت پوشش در جامعه حکایت از تغییر باورها و ارزش‌های ذهنی افراد دارد؟ برای پاسخ به این سؤال باید به سراغ اوضاع فرهنگی و سبک زندگی جامعه طی سال‌های اخیر برویم.

افزایش ضریب نفوذ اینترنت و فضای مجازی و شبکه‌های زیرزمینی مد و لباس در جامعه واقعیتی است که نمی‌توان اثرگذاری آن را در بازتاب بدپوششی در سطح جامعه انکار کرد و نادیده گرفت.

به عبارت دیگر در خلأ کم‌کاری دستگاه‌های فرهنگی و در خلأ اجزای قوانین متعددی که در حوزه مد و لباس داریم و سال‌هاست در صف اجرایی شدن خاک می‌خورند شاهد ذائقه‌سازی و همه مردم است که آتش به‌اختیار باشند.

مردم ما به‌خصوص زنان و جوانان همراه است. همه‌هایی که از مسیرهای گوناگون اتفاق می‌افتد و موجب شده تا امروز شاهد خودنمایی زنان و دختران جوانی باشیم که می‌کوشند شبیه عروسک‌های دوران کودکی‌شان باشند! زنان نفوژه، قدبلند و چشم‌ز رنگی با بینی‌های عمل کرده و صورت‌های پروتز شده درست مانند عروسک‌های باربی نئسان می‌دهند اگر دوسه دهه قبل در حوزه فرهنگ و واردات کالاهایی همچون اسباب‌بازی یا بیوست فرهنگی کمی دقت کرده بودیم امروز این نگرانی‌های فرهنگی وجود نداشت.

حالا هم هر چند کمی دیر است اما اگر به خود نیابیم نفوذ کفری - فرهنگی از مسیر امواج ماهواره و اینترنت در کمین همه ساختارهای جامعه‌ماست و این وظیفه دستگاه‌های فرهنگی و همه مردم است که آتش به‌اختیار باشند.

افزایش ضریب نفوذ اینترنت و فضای مجازی و شبکه‌های زیرزمینی مد و لباس در جامعه واقعیتی است که نمی‌توان اثرگذاری آن را در بازتاب بدپوششی در سطح جامعه انکار کرد و نادیده گرفت.

به عبارت دیگر در خلأ کم‌کاری دستگاه‌های فرهنگی و در خلأ اجزای قوانین متعددی که در حوزه مد و لباس داریم و سال‌هاست در صف اجرایی شدن خاک می‌خورند شاهد ذائقه‌سازی و همه مردم است که آتش به‌اختیار باشند.

دانستنی

ارثیه زنان در قانون زن چه اموالی را به ارث می‌برد؟

زنان به عنوان همسر متوفی مستحق یک‌چهارم یا یک‌هشتم از اموال مرد است.

حالا اینکه چه مالی را می‌تواند به ارث بربرد بسیار مهم است، زیرا که در مقدار سهم زن مؤثر است. زوجه در صورت فرزندار بودن زوج، یک‌هشتم زن راه ندارد.

حتی زن مثل مورد نطقه که می‌توانست آن را در عقد شرط کند، دیگر نمی‌تواند شرط توارث را در نکاح منقطع (موقت) بگنجانند و اگر چنین شود شرط باطل است.

■ **ارث بردن زن حتی در طلاق**
اگر شوهر، زن خود را به صورت رجعی مطلقه کرده و در زمان عده فوت کند، زن از اموال شوهر ارث می‌برد. ولی اگر فوت شوهر بعد از انقضای مدت عده بوده یا طلاق بائن باشد(طلاقی که قبل از نزدیکی بوده یا طلاق زن یا تنسه، طلاق خلع و مبرات) دیگر زن از مرد در صورت فوت، هیچ ارثی نمی‌برد.

ماده ۹۴۳ قانون مدنی این امر را برآورد داشته است. البته در ماده ۹۴۴ همین قانون آمده که اگر شوهر در حالی که به مرضی مبتلا است زن را طلاق دهد و در طرف یک سال از تاریخ طلاق به علت همان مرضی بمیرد، زن از او ارث می‌برد حتی اگر طلاق به صورت بائن باشد و به شرط آنکه زن در طول این یک سال ازدواج نکرده باشد.

■ **ارث در ازدواج موقت**

همان‌طور که بیان شد شرط اصلی برای ارث